

VALTERI

Tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin

OPS perusteet 2014 pohjalta koonnut Sirpa Oja

www.valteri.fi

Keskiössä oppija ja oppimisprosessi

OPS perusteet 2014

- Arvioinnin tulee muodostaa oppilaan koulupolulle **oppimista edistävä kokonaisuus**
- Tärkeänä tehtävänä **tukea oppimisprosessia ja oppimaan oppimista**

Arvioinnin tehtävä

- Arvioinnin tehtävänä on **ohjata ja kannustaa opiskelua** sekä kehittää oppilaan **edellytyksiä itsearviointiin**. POL 22 §
- Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida **monipuolisesti**. POL 22 §
- **Monipuolisuus ja ohjaava palaute** opettajan työkaluja oppilaan kehityksen ja oppimisen tukemiseen
  - > Arvioinnin tulee **edistää oppimista**
  - > Opettajan antamalla **palautteella** on erityisen suuri merkitys oppilaan oppijaminäkuvan muodostumiseen
  - > Palautteen perusteella oppilas tekee tulkintoja kompetenssistaan

Arviointikulttuurissa keskeistä

- Rohkaiseva ja yrittämään kannustava
- Oppilaan **osallisuutta edistävä, keskusteleva ja vuorovaikutteinen toimintatapa**
  - Palautteen anto **myös oppilaiden kesken = vertaisarviointi**
  - Korostuu erityisesti nivelvaiheissa
- Oppilas **ymmärtää omaa oppimisprosessiaan**
  - Huomio selkeisiin konkreetteihin ääneen lausuttuihin **oppimistavoitteisiin**: mitä on tarkoitus oppia
  - Onnistumiset, epäonnistumiset, virheelliset ratkaisut
- Oppilaan **edistymisen näkyväksi tekeminen**
  - Palautetta oppilaalle ja huoltajalle riittävän usein ja ajoissa niin että tarvittavat tukitoimenpiteet voidaan aloittaa riittävän ajoissa riippumatta heikon edistymisen syistä

- Oikeudenmukainen ja eettinen arviointi
  - **Oppilaalle ja huoltajille riittävästi tietoa** oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnin kriteereistä
  - Opettajan, oppilaan ja huoltajan yhteiset arviointikeskustelut **luovat luottamusta**
  - > erityisen tärkeää tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla
- Monipuolista
- Arviointitiedon hyödyntäminen opetuksen suunnittelussa
  - **Opettajan itsearviointin ja oman työn reflektion väline**
  - **Eriyttävän opetuksen suunnittelun tuki**
  - **Oppilaiden yksilöllinen tukeminen ja ohjaus**

Arvioinnin yleiset periaatteet opintojen aikana ja päättöarvioinnissa 1

Arvioinnin perustuminen tavoitteisiin ja kriteereihin oppimisen, työskentelyn ja käyttäytymisen arvioinnissa

- 6.lk , päättöarviointikriteerit
- Kriteerit eivät ole oppilaan tavoitteita, vaan määrittävät hyvän osaamisen (8)
- Oppilaita ei verrata toisiinsa
- Arviointi ei kohdistu persoonaan, temperamenttiin, henkilökohtaisiin ominaisuuksiin
- Erityisen tuen oppilaan arviointi perustuu suhteessa HOJKS:ssa asetettuihin yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteisiin

Arvioinnin yleiset periaatteet opintojen aikana ja päättöarvioinnissa 2

Oppilaiden ikäkauden ja edellytysten huomioon ottaminen

- Arviointikäytännöt ja palautteen anto ikäkauden mukaista
- Huomio onnistumisiin ja suhteessa oppilaan aiempaan osaamiseen

Monipuoliset arviointikäytännöt

- Oppimisen eri osa-alueet
- Erilaiset oppimistilanteet
- Oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä
- Huomio osaamisen osoittamisen esteiden poistamiseen
- Arviointi- ja näyttötilanteissa varmistetaan
  - Tehtävän ymmärtäminen
  - Riittävä aika **KOE EI OLE TESTITILANNE!**
- Arviointi- ja näyttötilanteissa hyödynnetään/käytetään tarvittaessa
  - Tvt
  - Suullinen koe tai näyttö
  - Yksilölliset oppimis- ja koetehtävät
  - Apuvälineitä
  - Avustajapalvelua
  - Tulkkipalveluja

Tuen tarve otetaan huomioon koejärjestelyissä

Monipuoliset arviointimenetelmät

suulliset vastaukset, äänittäminen, esitykset, projektit, portfoliot, kotikoe + raportointi, ”lunttilappukoe”, pari- tai ryhmäkokeet, kirja mukana kokeessa, kysymykset etukäteen, oppilaiden tekemät kysymykset, bonuspisteet kotitehtävistä, valinnaiset tehtävät, aineistokokeet, oppilas opettaa muille, jälkikoe, avustettu kokeen tekeminen

Yksilöllinen tuki kokeessa

selkokielineen

kokeen tekeminen osissa

enemmän vihjeitä / kuvia rajattu koealue
joku lukee/selventää koetehtävät

koe suunniteltu ennakkoon oppilaalle sopivaksi

lisääaika suuri fontti selkeät kysymykset,
ei pitkiä lauserakenteita eikä montaa kysymystä
samassa

tarvittaessa oppilaalle näytetään yksi kysymys
kerrallaan jne.

Arvioinnin yleiset periaatteet opintojen aikana ja päättöarvioinnissa 3

Itsearvioinnin edellytysten kehittäminen

- Onnistumiset ja vahvuudet, tavoitetietoisuus
- Yläluokilla analyyttisyyttä, itseohjautuvuutta ja vertaisarviointia lisätään
  - Rakentavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen kehittyvät
- Oppimisen edistymisen pohdinta
  - Yksilöllisesti ja yhdessä
  - Tavoitteiden ymmärtäminen tärkeää
- Itsearviointitapojen kehittäminen

- Otetaan huomioon
  - Lievätkin oppimisvaikeudet
  - Opetuksen erityiset painoalueet (tehostetussa ja erityisessä tuessa)
  - Puutteellinen opetuskielen/suomen kielen/ ruotsin kielen taito
  - Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa kielitausta ja kehittyvä suomen kieli
    - Oppilaan tilanteeseen sovitettut, monipuoliset ja joustavat arviointitavat

Oppimisen ja edistymisen tavoitteet

- Opettaja kertoo oppiaineen/projektin/työskentelyn Tavoitteet selkeästi oppilaan tason mukaisesti
- Oppilas asettaa omat tavoitteensa
- Huoltajille tiedotetaan tavoitteista

Oppilaan itsearviointi ja vertaisarviointi

- Ohjaa oppilasta toimimaan itseohjautuvasti
- Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan, onnistumisiaan ja kehittämisen kohteitaan
- Tulee edistää oppilaiden keskinäistä arviointikeskustelua ja vertaisarviointia
- Itsearviointia ja vertaisarviointia voidaan toteuttaa:
  - keskustellen
  - pareittain/ryhmässä/yksin
  - kirjallisesti
  - osana portfolioa
  - draaman keinoin

Arvioinnin kohteet

Oppiminen

- Oppiaineen tieto ja taito
- Tavoitteellisuus
- Oppimaan oppiminen (omien oppimistapojen tunnistaminen ja kehittäminen)

Työskentely

- Ryhmässä toimimisen taidot
- Vuorovaikutustaidot
- Omista asioista huolehtiminen
- Oppimisen säännöllisyys ja monipuolisuus

Tavoitteellisuus

Käyttäytyminen

- Toisen huomioonottaminen
- Hyvät tavat
- Yhteisesti sovitut toimintatavat ja säännöt
- Tilanteeseen sopiva käyttäytyminen

Oppilaan käsitys omasta itsestään oppijana vahvistuu

Arvioinnin yleisistä periaatteista opintojen aikana ja päättöarvioinnissa...

Itsearvioinnin edellytysten kehittäminen

- Onnistumiset ja vahvuudet, tavoitetietoisuus
- Yläluokilla analyyttisyyttä, itseohjautuvuutta ja vertaisarviointia lisätään
  - Rakentavan palautteen antaminen ja vastaanottaminen kehittyvät
- Oppimisen edistymisen pohdinta
  - Yksilöllisesti ja yhdessä
  - Tavoitteiden ymmärtäminen tärkeää
- Itsearviointitapojen kehittäminen

Itsearviointi

Reflektio

Omien tunteiden, ajatusten ja oppimisen tarkkailua

Itsearviointi

Oman toiminnan jäsentynyttä arviointia

Metakognitio

Reflektion ja itsearvioinnin perusteella tapahtuvaa kognitiivista toiminnan ymmärtämistä

ITSEARVIOINTI

Palaute-
keskustelut

Portfolio
työskentely

Suullinen
palaute

Sähköinen
palaute

Kirjalliset
Itse
arvioinnit

Oppimaan oppiminen on prosessi

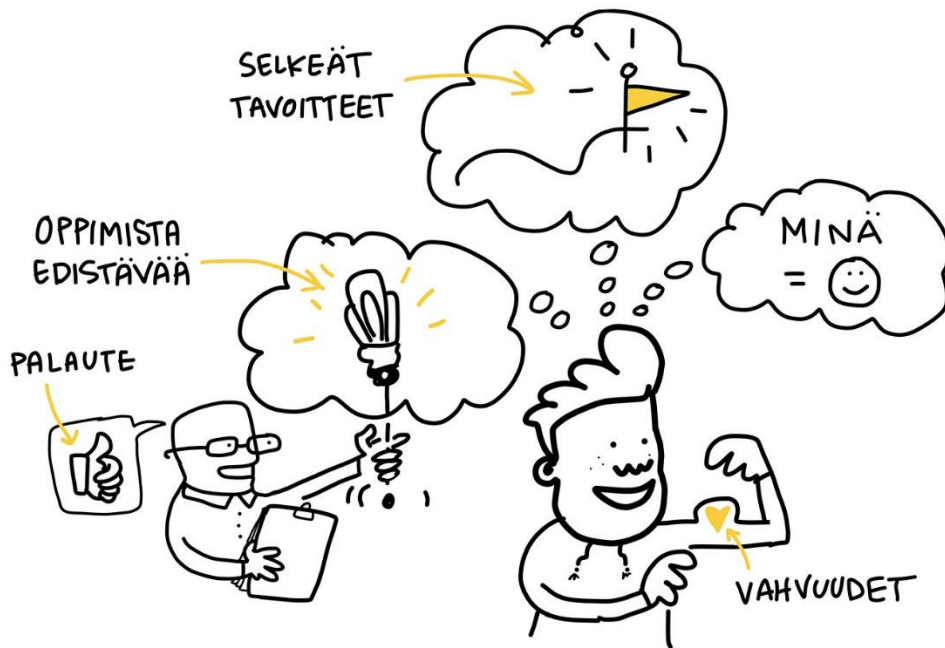
- Prosessi koostuu yhteenkietoutuvista kahdesta tekijästä:
- 1) kognitiivinen tehtävän **suoritus eli osaaminen**: valmiudet, taidot, tiedot, kyvyt
- 2) **suoritusta ohjaavat käsitykset**: asenteet, emootiot, uskomukset
  - Oppilaan uskomukset kyvykkyydestään ja epäonnistumisen syistä, oppimistehtävän ”hyväksyminen/hylkääminen”, palautteen tulkinnat

Oppimaan oppiminen

Kupiainen 2010

- Herättää oppilaassa **oppimisen ilon** ja uteliaisuuden ja **uuden oppimisen halun**
- Ohjaa oppilasta hallitsemaan omaa oppimistaan
- Tukee oppilasta emotionaalisesti sietämään, arvostamaan ja etsimään **oppimisen vaativaa ponnistusta** ja mahdollista epäonnistumisen riskiä
- Oppimaan oppimista tukeva opetus **vahvistaa oppilaan oppijaminäkuvaa** ja minäpystyvyyden kokemusta -> halua tarttua oppimishaasteisiin

Oppimiskeskustelut oppimista tukevan arvioinnin välineenä

Opettajasta oppimisen ohjaajaksi

Oppilas..

Asettaa tavoitteita

On aktiivinen

etsii tietoa

Ottaa selvää

yhdistelee asioita

Pohtii yksin ja yhdessä muiden kanssa

Arvioi

Opettaja..

Tsemppaa

Ohjaa

Tukee

Auttaa

Mahdollistaa

Neuvoo

Arvioi

Motivoi

Haastaa

Rohkaisee

Opettaja arvioijana

Taito tehdä painotuksia, nähdä olennainen, tehdä tarkkoja, luotettavia ja oikeudenmukaisia havaintoja, tiedostaa vastuu oppilaista, tiedostaa arvioinnin seuraukset ja vaikutukset

Mitä ohjaus on?

- Ohjaus on **yhteistoimintaa**, jossa tuetaan ja edistetään ohjattavan **oppimis-, kasvu-, työ- ja ongelmanratkaisuprosesseja** sellaisilla tavoilla, että ohjattavan **toimijuus** vahvistuu.
- Hyvä ohjaus toteutuu **kunnioittavassa, rakentavassa kohtaamisessa ja dialogisessa** vuorovaikutuksessa.
  - Vehviläinen, S. 2014

Muutama kysymys oppilaan itsearvioinnin pohjaksi:

- Miten suunnittelit työsi?
- Kuinka paljon käytit ulkopuolista apua, kuten sanastoa, kaveria, opettajaa?
- Oletko tyytyväinen suoritukseesi? Mitä hyviä puolia työssäsi on?
- Miten olet edistynyt englannin kirjoittamisessa viime vuoteen verrattuna?
- Minkä kouluarvosanan antaisit itsellesi?
- Mitä tekisit toisin, jos tekisit työn uudelleen?

Kysymyksiä itsearviointia varten:

Opiskelijan nimi

Työn nimi

Päiväys

- Mikä oli helppoa työssäsi?
- Mikä oli vaikeaa?
- Mikä oli mielenkiintoisinta työssäsi?
- Mitä opit?
- Saavutitko itsellesi asettamasi tavoitteet?
- Mitä parantaisit tai tekisit toisin?
- Miten tiedonhankinta onnistui?
- Millaisia lähteitä käytit? Oliko lähteiden käyttö monipuolista?

(Ryhmätyö)

- Miten arvioisit ryhmässä toimimistasi?
  - Miten arvioisit työtäsi arvosanalla?
- Perustele, miksi.

Nimi _____

Miten opin parhaiten?

1. Työskentelen parhaiten, kun on hiljaista.	☐ kyllä	☐ ei
2. Voin työskennellä, vaikka luokassa olisi ääntä.	☐	☐
3. Työskentelen mieluiten pöydän ääressä.	☐	☐
4. Työskentelen mielelläni lattialla.	☐	☐
5. Teen mielelläni työn alusta loppuun yhdellä kertaa.	☐	☐
6. Turhaudun joskus, kun en saa työtäni kerralla valmiiksi.	☐	☐
7. Pidän siitä että voin opiskella eri paikoissa.	☐	☐
8. Opin parhaiten, kun teen töitä omalla paikallani.	☐	☐
9. Työskentelen mieluiten yksin.	☐	☐
10. Teen mielelläni töitä parin kanssa tai ryhmässä.	☐	☐

a.brantley

ARVIINTI JOUTSENON KOULUSSA

1. OPŠin tunteminen, opettajan oppimiskäsitys	2. Osaamisen tason määrittely lähtökohtaisesti	3. Tavoitteen asettelu yhteistyössä	4. Työskentelytaitojen arviointi
<p>OPETTAJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnittelee <u>OPŠin</u> tavoitteiden mukaisen sisältökokonaisuuden - hahmottaa kokonaisuuden eri tasot eriyttämistä varten - suunnittelee arviointiperusteiden esittelyä 	<p>OPETTAJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - selvittää, mitä oppilaat jo osaavat (taitotesti, haastattelu, kyselyt, kirjoitustehtävä, pari työ...) 	<p>OPETTAJA & OPPILAS</p> <ul style="list-style-type: none"> - tavoite asetetaan yhteistyössä - pohditaan, mitä tavoitteen saavuttamiseksi tulee tehdä - käydään läpi erilaisia tapoja suorittaa tehtäviä ja saavuttaa tavoite 	<p>OPETTAJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - seuraa työskentelytaitojen kehitystä - antaa erityisesti työskentelytaitoja kuvailevan välipalautteen
	<p>OPPILAS</p> <ul style="list-style-type: none"> - muistelee, mitä jo aiheesta tietää - miettii tavoitettaan 		<p>OPPILAS</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvioi omia työskentelytaitoja, vahvuuksia ja kehityskohteita

5. Monipuolinen arviointitiedon keruu	6. Rakentava ja kannustava palaute	7. Osaamisen tason määrittely opintojakson päättyessä	8. Päätösarviointi
<p>OPETTAJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - tarjoaa oppilaalle useita erilaisia tapoja ja mahdollisuuksia näyttää osaamistaan - esim. työskentelemällä yksin, parin/ryhmän/open kanssa vuorovaikutuksessa, suullisesti, kirjallisesti, toiminnallisesti tai portfolioa koostaa - arvioidaan tietoa ja sen soveltamista, taitoja, asenteita 	<p>OPETTAJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - antaa runsaasti laadullista ja kuvailevaa palautetta - ohjaa ja tukee vaikeuksissa - ratkaisukeskeinen lähestymistapa epäonnistumisiin - palautteen välittäminen kotiin 	<p>OPETTAJA & OPPILAS</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvioidaan tietoa ja sen soveltamista, taitoja, asenteita - arviointi tapahtuu oppiaineen tavoitteiden mukaisesti - esim. haastattelu, itsearviointitaulukot, kirjalliset tai suulliset kokeet/testit yksin, parin/ryhmän kanssa/kotona, itsearviointitestit, arviointikeskustelut 	<p>OPETTAJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - perehtyy tarkasti oppiaineen tavoitteisiin, päätösarvioinnin kriteereihin ja oppilaan antamaan monipuoliseen näyttöön - oppilaan taso ilmaistaan numeroarvosanalla tai sanallisella arviolla - osaamisen heikompia osa-alueita voi kompensoida muilla osa-alueilla
	<p>OPPILAS</p> <ul style="list-style-type: none"> - antaa työskentelyn lomassa ohjaavaa ja kannustavaa palautetta parille/ryhmän jäsenille/opettajalle - itsearviointi ja vertaisarviointi 		

Elias Tukonen

oppilas
Arabian peruskoulu
Helsinki

*Tavoitemittari -
erilainen tapa arvioida*

Helsingin kaupunki
Opetusvirasto

Mitä etuja?

Oppiaineiden
tavoitteiden
määrittely

Ohjaa oppimisprosessia
ja työskentelyä

Oppilas tietää, mitä
kurssin aikana
opiskellaan

Ei ole kiire

Harjoittaa
oppimistrategioita

Eriyttäminen

Voi erehtyä ja oppia
virheistä

Kehittää ajatteluntaitoja

Oppilas kokee oppivansa

Oppilas tietää,
mitä osaa

Vertaisarviointi

Tavoitteena tukea yksittäisen oppilaan sitoutumista

- yhteisesti asetettuihin tavoitteisiin ja työskentelyyn
- Kantamaan vastuuta sekä omasta että muiden oppimisesta, työskentelystä ja sen loppuunsaattamisesta

Miten työskentely sujui? Mitä parannettavaa? Mitä opittiin?

Osallistuivatko kaikki työskentelyyn?

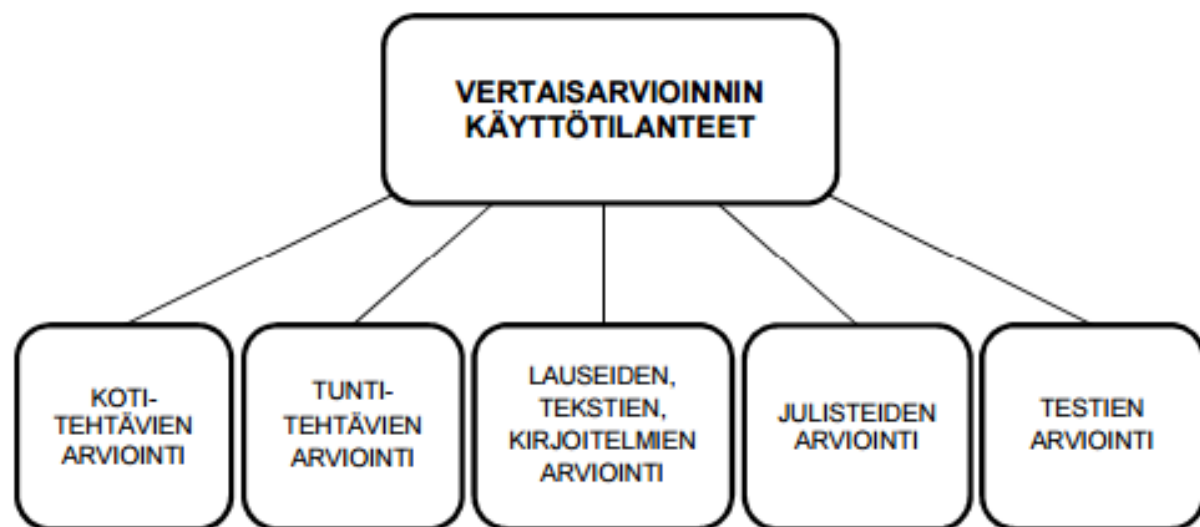
Miten tavoitteet saavutettiin?

Vertaisarvioinnin periaatteet

- Anna palautetta siitä, mistä sitä on pyydetty
- Ole reilu. Älä keskity virheisiin, vaan anna palautetta myös siitä, missä oppilastoverisi on onnistunut.
- Perustele antamaasi palautetta havainnoillasi tai esimerkeillä. Se auttaa toveriasi ymmärtämään antamaasi palautetta
- Jos et ymmärrä antamaasi palautetta tai jos olet siitä eri mieltä, sano se ääneen. Pyydä tarvittaessa täsmennystä tai perusteluja.
- Ole avoin saamallesi palautteelle ja yritä oppia siitä
- Älä arvioi henkilökohtaisia ominaisuuksia

Esimerkkejä vertaisarviointikysymyksistä :

- Mitä hyviä puolia arvioidussa työssä on?
- Millainen on mielestäsi työn ulkoasu?
- Onko arvioimasi työ kiinnostava ja helposti luettava?
- Oliko aiheen käsittely selkeää ja johdonmukainen?
- Oliko työn kieliasussa huomauttamista?
- Miten työtä voisi parantaa?

KUVIO 3. Vertaisarvioinnin käyttötilanteet kielten tunneilla Joensuun normaalikoulun 4.-6.-luokkalaisten (N18) oppilaiden näkökulmasta

VERTAISARVIOINNIN TOTEUTUSTAVAT

- ryhmänä tai yksin
- suullista ja kirjallista palautetta
- työn vahvuudet ja heikkoudet
- asiallisuus
- arvioijan anonymiteetti

Vertaisarviointi = oppilas oppilaalle

- oppilaiden keskinäinen sekä ryhmän yhteinen arviointikeskustelu osana ryhmän työskentelyä
- oppilailla on mahdollisuus oppia antamaan ja saamaan rakentavaa palautetta
- myönteinen palaute, jolla osoitetaan miten monenlaisin tavoin jokainen voi onnistua työssään
- jokainen oppilas voi tulla tietoiseksi edistymisestään ja ymmärtää, miten itse voi vaikuttaa oppimiseensa ja koulutyössä onnistumiseen

Ryhmäarviointi

- Arvioinnin kohteena myös yhteisöllisiä tavoitteita
- Rakentava ja positiivinen palaute
- Arviointikuutio (Ryhmä oppimaan, Norrena2016)

Mitä opit prosessin aikana?	Mikä oli mukavinta?	Mikä oli haastavinta?
Mitä tekisit seuraavassa projektissa eri tavalla?	Miten autoit omaa ryhmääsi?	Mitä uutta koit prosessin aikana?
Kuka oli uusi henkilö, jonka tapasit prosessin aikana?	Mitä uutta opiskelutapaa kokeilit prosessin aikana? Miltä se tuntui?	Esitä jollekin ryhmän jäsenelle oma kysymyksesi.
Pääsitkö omaan tavoitteeseesi? Mikä se oli?	Pääsikö ryhmä tavoitteeseensa? Mikä se oli?	Mitä tiedonhakuvälineitä käytit projektin aikana?
Mikä muu esitystapa olisi sopinut aiheen käsittelyyn?	Mikä oli roolisi tässä projektissa? Kuinka selvisit siitä?	Mitä uutta opit ryhmän jäsenistä?

Arviointisovellus ohjaa oppilaan oppimista

Qridi Oy, vuoden paras oppimISRatkaisu -palkinto

- sovellus, joka auttaa arvioimaan oppilaiden osaamista monella eri tasolla
- opettaja Henri Karjalainen, rehtori Kalle Komulainen, tj Toni Eerola, apulaisjohtaja Otto

Leskinen

<https://qridi.fi/#contact>

Wilman hyödyntäminen jatkuvassa arvioinnissa, positiivinen palaute!

<https://www.youtube.com/watch?v=HIRQyMIEKqI>

Mielenkiintoisia linkkejä....

- <http://areena.yle.fi/1-3418981>
- <https://getkahoot.com/>
- <http://www.socrative.com>
- <https://www.youtube.com/watch?v=H5KsNKx8Ktk>
- <http://www02.oph.fi/asiakkaat/itsearviointi/suomi/lomake/index.html>
- <https://www.youtube.com/watch?v=SRIFiNWgmU0>
- <http://pedagogiikkaa.blogspot.fi/2007/01/oppilaiden-itsearvioinnista.html>
- <http://yle.fi/uutiset/3-8603283>
- <http://www.helsinki.fi/behav/uutisarkisto/2012/uutinen-21-11-2012b.htm>
- <https://www.ps-kustannus.fi/tunnistatemperamentit.html>
- <https://gridi.fi/#contact>

- <http://maot.fi/2013/10/muutetaan-arviointi-oppimista-ja-ihmisyytta-tukevaksi-ja-luodaan-ahdistusvapaa-koulu/>
- <https://opus2015.wordpress.com/2014/11/12/tabletkoulu-mahdollistaa-yksilolliset-polut-ja-teemakokonaisuudet/>
- http://www.enorssi.fi/opetus/erilaisen-oppijan-tuki/materiaalit-1/EOT_itsearviointilomakkeet_1-6.pdf

Lähteet, linkkejä

- http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/perusopetuksen_jarjestaminen/perusopetuksen_oppilaan_arviointi/prosessiarviointi_opettajan_oppilaan_ja_vertaisryhman_tyovalineena
- Netistä: Rubrics for assesment
- <http://www.tampere.fi/ekstrat/nepsy/osittaminen.html>
- http://www04.edu.fi/portfolio/port_3.htm

